

Stanovnici Kosova morali bi vršiti drastičnu prenamjenu obiteljskih budžeta kako bi platili struju iz Kosovo e Re elektrane, smatra Institut za energetske ekonomiju i financijsku analizu jer bi cijena proizvodnje struje u ovoj elektrani narasla četverostruko u odnosu na sadašnje cijene. Tako bi ukupna cijena struje na Kosovu narasla između 33,8 posto i 50 posto. A cijene struje u ovoj su zemlji već previsoke, pogotovo za osobe koje se po prihodima nalaze ispod linije siromaštva. Ovaj učinak nije ranije bio istraživani ni u jednoj dosad provedenoj studiji, upozoravaju iz IEEFA-a.

Usprkos suprotnim tvrdnjama kosovskih dužnosnika, Svjetska banka još uvijek nije odobrila ovoj zemlji kredit za izgradnju nove elektrane Kosovo C ili Kosovo e Re na lignit jačine 600 MW. Kosovski dužnosnici naime smatraju da je dogovor o kreditu postignut usprkos tome što ni godinu dana od najave projekta Svjetska banka nije odobrila kredit. Elektranu bi trebala graditi američka firma Contour Global no prigovori protiv ovog sporazuma dolaze sa svih strana.

Svjetska banka pak navodi da će donijeti odluku o izgradnji ove elektrane tek kada se provedu sve relevantne ekološke, društvene, tehnološke i financijske analize te kada se na temelju javne rasprave donesu adekvatni zaključci. Umjesto elektrane na lignit Svjetska banka počela je gurati Kosovo prema obnovljivim izvorima energije. Banka od Kosova zahtjeva sveobuhvatnu strategiju koja uključuje povećanje energetske učinkovitosti i razvijanje obnovljivih izvora energije. No, ako ste pomislili da se zbog ovih uvjeta Svjetskoj banci dogodila kakva promjena politike, u krivu ste.

Dok je sve gore navedene uvjete potrebno ostvarivati dugoročno, oni kratkoročno postavljeni zapravo ne rješavaju akutni problem čestih nestašica struje i velikih energetske gubitaka radi privatizirane i dotrajale opskrbe mreže. Za taj problem pak banka smatra da se Kosovo mora uključiti na međunarodne energetske mreže, te ako struju ne može jeftino proizvesti, može je nabaviti iz inozemstva. Prema mišljenju banke, takva energija je jeftina. No, ona je jeftina jedino u kontekstu lošeg i skupog projekta Kosovo e Re elektrane.

Negativno mišljenje o projektu dao je i Institut za energetske ekonomiju i financijsku analizu koji smatra da će nova elektrana povećati cijene struje na Kosovu do "nerazumnih razina" što će staviti neopravdani i dugoročni teret na kosovsku ekonomiju. Institut zaključuje i da će banka pogriješiti ako uloži u Kosovo C te smatraju da bi umjesto toga trebali ulagati u obnovljive izvore kao i infrastrukturu za poboljšanje energetske učinkovitosti. Također smatraju da bi se iz Kosova C trebala povući i vlada Sjedinjenih Američkih Država koja je podržala projekt jer se radi o izrazito skupom i zastarjelom načinu proizvodnje struje. Ukoliko se elektrana ipak izgradi, stanovnici Kosova trošit će 12,9 posto svog godišnjeg proračuna samo na struju, dok će obitelji s niskim prihodima plaćati i više – oko 18 posto

svog godišnjeg budžeta, a one s najnižim prihodima morat će samo za struju izdvajati 39,7 posto godišnjeg proračuna.

Projekt također nosi brojne financijske rizike za Kosovo jer bi dug od 945 milijuna eura za samo jednu elektranu na ugljen stavio preveliki teret na domaći bankarski sustav što bi također zaštopalo investicije. Štoviše, i ovako izrađeni planovi, smatra IEEFA baziraju se na pre optimističnim planovima ekonomskog rasta. Ukoliko elektrana bude proizvodila manje od predviđenog, jer ekonomija ne prati njene potrebe, struja će postati još i skuplja.

Indikativno je također da se niti jedna druga financijska institucija osim Contour Globala nije javila na ovaj natječaj.

Protiv elektrane je i organizacija Bankwatch koja upozorava da reduciranje gubitka i ovako proizvedene struje te investiranje u učinkovitost i obnovljive izvore otvara više radnih mjesta i stvara jeftiniju struju. No nova elektrana dodatno bi i značajno pogoršala zdravlje Kosovara. Ova zemlja već ima 835 smrti na godinu zbog zagađenja zraka pri čemu velika većina odgovornosti za to leži na elektranama na lignit. Također bi došlo i do nestašice voda, smatra Bankwatch, jer je voda na Kosovu već zagađena zbog izlivanja ugljena iz otvorenih kopova u okolne vode, a nova elektrana dodatno bi doprinijela problemu. Novi rudnik koji bi se morao kopati za ovu elektranu doveo bi do nasilnog preseljenja 7000 ljudi, među kojima su mnogi poljoprivrednici, a plodne zemlje na Kosovu nema u izobilju.

Nakon što se protiv ove elektrane oglasilo više mainstream institucija koje inače nisu tipično poznate po pretjeranoj brizi o posljedicama svojih razvojnih planova po lokalno stanovništvo, jasno je da se ova elektrana ne smije izgraditi.

izvor: bilten.org